ስፖርት

ኤርምያስ ኣስፍሃ

ከሎሌያኩም

ዳኒኤል (ቺና) - ጸዋወታስ ዘ/ሚኪኤል ዘተኣኻኽር ተጻዋታይ

ቅልጣፈኡ፣ ኣነሳዊ ቁሞኑ፣ ብኽልተ እግሩ ገጸወት ምስ ምኻኑ፣ ዘለዎ ዲስፕሊን ኩታ ዝሰፈሮ ሓፊሻዊ ቅዲ ኣጸዋወታ ንፕሮፌሽናል ተጻዋታይ የወሃስ ዘሚኪኤል የመሃኒስ። ኣብ እዋኑ ከኣ ድሕሪ የወሃስ፣ ኣብ ክሳብ ኣልታሕረር "ጸዋወታስ ክትፃእ ዘኽእል" ብምባል እምት ከም ዘንበረሉ፣ ከም እምትኡ ከኣ ንክሳብ ኣልታሕረር ግ.ኢ. ኣስዘዋጽኦ ከም ዘበረ ኣብ 1996 ኣብ ክሳብ ኣልታሕረር ፈለማ ዝተቖብሎ ኣሰልጣኒ ጉዒ. ተሰፋጋብር ይጠቅሱ።

ክቱር ፍቕሪ ናይ ምጽዋት ከኣሎ ስለዘበረ ንኣስታት 18 ዓመታት ካብ ጸወታ ከኣሎ ከይተፈልየ፣ ንወልዶ ተጻወትቲ ብድሰፕሊኑን ብቕዓቱን ኣብቲት ኮይት ጸኒሑ። ጌና ምስ ብቕዓቱ ጸወታ ክቕጽል ድሕሪ ምጽናሕ ከኣ ኣብ ዝሓለፈ ቅንያት ብዚጋጠሞ መሳስርቲ እግሪ ካብ ጸወታ ከኣሎ እግሪ ተሰናቢቱ ዝርከብ ጉዳም ተጻዋታይ'ዩ።

ዳንኤል ዘርኣም ደቃሳ ጓኑ ብዘይዳ "ቺና። ብኹትብል ሳጋኡ ይፍለጥ። ዳንኤል ቺና፣ ብ1974 ኣብ ገዝ ጣጉዳ ኣስመራ ተወሊዱ። ወዲ 5 ዓመት ምስ ኒሳ ምስ ስድራኡ ናብ ከብ. ዕዲጋ ሓመብ - ኣስመራ ብምምጻእ፣ ኣብ ከብ. ዕዲጋ ሓመብ ዝርከብ ሜዳ (ሎሚ ቤት ጽሕፈት ኮማሽን ስፖርት ዘሎ) ኣብ ዝቑደድ ዝበረ ስልጠናታት ከኣሎ እግሪ እናተኣተፈ፣ ኣብ ጸወታታት ከኣሎ እግሪ ክሳጥፍ ጀመረ። ብዘይ'ዚ. ነተን ዝመፃረለን ዝበረ ኣብዩተ ትምህርቲ ወከሉ'ውን ተጻዊቱ።

ብድሕሪ ናይ ኣብዩተ ትምህርቲ ጸወትኡ፣ 'መሊይ' ምስ እትብሃል ናይ 2ይ ዲቪዥን ጋንታ ተጸንበሩ ጸወታ ከኣሎ እግሪ ቀጺሉ። ኣብ 1994 ኣብ 1ይ ዙርያ ሃገራዊ ኣገልግሎት ናብ ሳዋ ምስ ወረደ'ውን ናይ ብርጌድ ወከሉ ደጋወት ነይሩ።

ካብ ሳዋ ምስ ተመልሰ፣ ቡቲ ዝበሮ ጸገጮ ክእለትን ብቕዓትን፣ ኣብ 1996 ምስ'ታ ከም ቦዕል ኣፍሪካ ኤፍሪም መሳሰ ወዲ ኣልጣን ኣሳው መዎገስትኣን ዝኣመሳሱ ደቂ ጓደ ዝወቱ ዝጸወቱላ ዝበሩ ጋንታ ኣልታሕረር ተጸንበሩ ልምምዳቱ ጀመረ።

ኣብ'ቲ እዋን ኣሰልጣኒኡ ዝበረ ጉዒ. ተሰፋጋብር ኣብ ልምምድ ሓፊሻዊ ቅሞንኡን ብቕዓቱን ምስ ተዓዝበ፣ "ጸዋወታስ ዝመሳሰል ተጻዋታይ መጺኡና" ብምባል ብቕልጠፍ ምስ'ታ ክሳብ ክታመ ከም ዘንበር ገበረ። ካብ ሽው ጀሚሩ ኣብ ጎድኒ ሓዩላት ኣጥቃዕቲ ናይ'ታ ክሳብ ዝበሩ ነፍሃር ኤፍሪም መሳሰን የታናታን ሳመኤልን ተሰሊፉ ጸወትኡ ቀጺሉ።

ካብ 1996 ክሳብ 2007 ንኣስታት 11 ዓመታት ምስ ክሳብ ኣልታሕሪ ዝተጻወተ ዳንኤል ቺና፣ ኣብ ማኣከል፣ ኣብ ምጥቃዕ፣ ምስ ነፍሃር ኤፍሪም መሳሰ ተዋሃዱ ዘርእዮ ዝበረ መሳጠ. ጸወታ ካብ ኣእምሮ ኣፍቀርቲ ከኣሎ ዘይዝነሎ'ዩ። ክሳብ ኣልታሕሪ ናይ ኣውዲቕካ ምሕሳፍ፣ ዘዋሪት ዋንጫ ዞባ ማኣከልን ናይ ሻምፕዮንን ዋናጩን ሽልማታትን ክትዓብር ከኣ ልዑል ተራ ነይርዎ። ብዘይ'ዚ፣ ምስ ክሳብ ኣልታሕረር ናብ ታንዛኒያ ብምጋሽ'ውን ተጻዊቱ'ዩ። ዳንኤል ቺና፣ ብርጋሲ. ከኣሎ ብምምግባ'ውን ጸበጥቅ ክእለት ነይርዎ'ዩ። ሓደ እዋን ንሓሳዊ ልዳት ምድላው መግቢ. ዝበረ ገርሚሽ ደበሳይ ብርጋሲ ጉጅዲ ዘመዝገበሉ ሽቶ ከኣ ካብ'ተን ዝጥቀሳ ሽቶታቱ'ዮ።

ቺና፣ ኣብ 2008 ናብ ክሳብ ኣስመራ በራ ብምስጋጋር፣ ነታ ናይ ሃዊሕ እዋን ጸምኢ. ሻምፕዮን ዝበራ ኣስመራ በራ፣ ኣብ ፋልማይ እግሩ 11 ሽቶታት ብምዝሙ ሻምፕዮን 2008/2009 ንክክነውን ኣኽእልዎ። ብወልቁ ከኣ 2ይ ዝበለጸ ኣመዚጋቢ. ሽቶ ንምኳን ቦቐቡ። ምስ ክሳብ ኣስመራ በራ ድማ ናይ ኣውዲቕካ ምሕሳፍ፣ ናይ ጎልል ጉበልን ዝኣመሳሱ ዋናጩ ኣልዓሉ'ዩ።

ድሕሪ ክሳብ ኣስመራ በራ ናብ ክሳብ ኣዳሊስ ኣብ 2011 ተጸንበሩ ኣብ ምጽዋት ጸኒሑ፣ ኣብ ዝሓለፉ ቅንያት ንኣዳሊስ ወከሉ ኣንጋር ናይ ባረንቱ ክሳብ ሰሉማ ጸወትኡ እናዋደደ፣ ኣብ ብርኒ ካብ ጸወታ ከርሕቅ ዝኸእል ማህበራዊ ስለዘወረደ፣ ድሕሪ ናይ 18 ዓመታት ህይወት ጸወታ ከኣሎ እግሪ ኣብ ዝሓለፈ ቅንያት ጸወታታት ከኣሎ ደው ከብል ወሲኑ ይርከቡ።

ቺና፣ ኣብ ጸወታታት 1ይ ዲቪዥን ኣሃዱ ካብ ዝበለሉ፣ ኣብ ወኸጠ. ሓደ ዓመት ማለት ኣብ 1998 ኣብል ሃገራዊት ጋንታ ከይት ተመሪጹ። ብምስራዊ ኣሰልጣኒ መኸር ዐሰማን እናተኣልየ ከኣ ንሬስማ እዋን ምስ ሃገራዊት ጋንታ ናብ ሞዛምብክ ብምጋሽ ኣህጉራዊ ጸወትኡ ኣሃዱ በሎ። ብዘይ'ዚ. ኣብል ሃገራዊት ጋንታ ከይት፣ ናብ ማለ፣ ኬንያ፣ ሱዳን፣ ታንዛንያ፣ ኡጋንዳ፣ ዛምብዕ፣ ሰሸልስ፣ ዘምባቤ፣ ግብጺ. ወዘተ ዝኣመሳሰ ሃገራት ብምጋሽ ተመኳሪ ኣህጉራዊ ጸወታታት ደለቡ'ዩ። ብፍላይ ኣንጋር ሞዛምብክ ዘርእዮ ብቕዓት ኣድናቖት ረኺቡሉ'ዩ።

ኣመና ፍቕሪ ጸወታ ከኣሎ እግሪ ዝበሮ ቺና፣ ኣብል ምርጫ'ቲ ጋንታ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ከይት ኣብ ሻምፕዮን ውድድራት ሓም/ኣፍሪቃ ተኳዲፋ፣ ሻምፕዮን ኣፍሪቃ ናይ ሰራዊት ከይናም ምምላም ከኣ ካብቲ ኣመና ዝሓሸ'ዩ።

ቺና፣ ነፍሃር የወሃስ ዘሚኪኤል፣ ነፍሃር ኤፍሪም መሳሰ፣ ቴድሮስ ነጋሽ (ሰዓማኒ)፣ ነፍሃር ዳኒኤል ብርሃን ካብ'ቶም ቅዲ ጸወትኡም ዝኸኣለዎን ዝኸኣልኣለዎን ዝበሩ ተጻወትቲ'ዮም። ኣብ'ዚ. እዋን ከኣ ብኦርጀንቲናዊ ልዮ'ል መሳ. ከም ዝምሃዮ ይጠቅሱ።

ሃርድ - መርዝን ተኸላኸልቲ

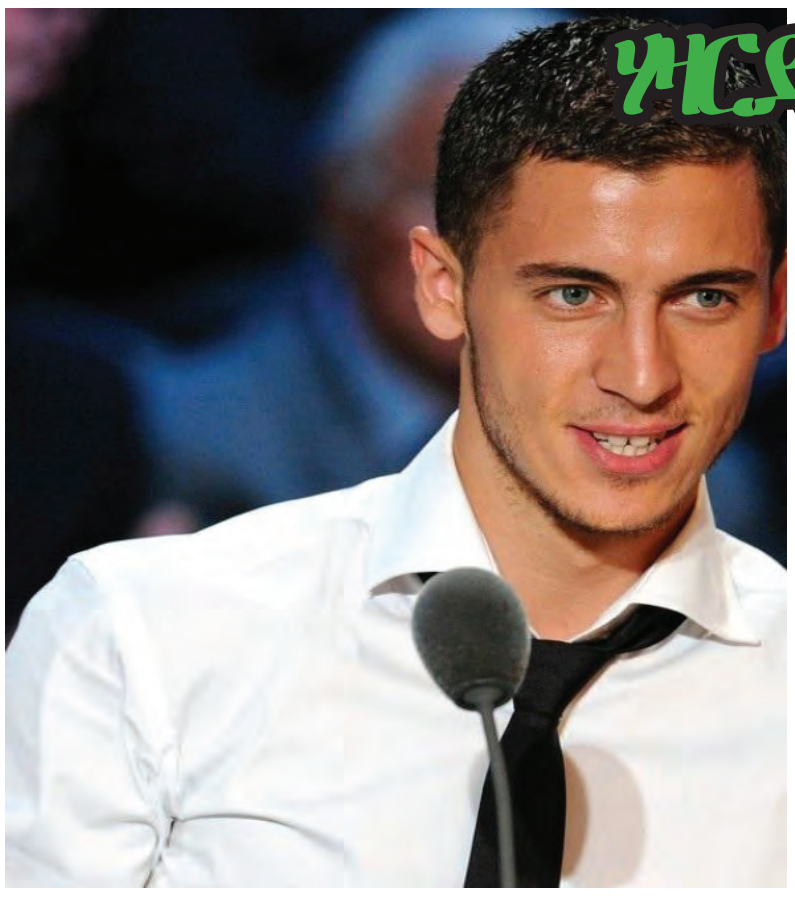

ብ 7 ጥሪ 1991 ኣብ ላ ሊቨር - በልጃም ዝተወልደ ኤዲን ሃርድ፣ ኣብ'ዚ. እዋን'ዚ. ኣብል ክሳብ ቸልሲ ሃገራዊት ጋንታ በልጃምን ከይት ገዲወት ዘሎ ድንቂ ፕሮፌሽናል ተጻዋታይ'ዩ።

ነም ናይ ፍርቂ ሜዳን ናይ ክንፍን ኣጥቃዒ ከይት ዝነሰፍ ሃርድ፣ ብዘወንሃ መገዝክ፣ ቦርታዊ ቅልጣፈን ተኣዲቅ ብቕዓትን'ዩ ኣወራ ዝፍለጥ። ብዘንተንን ኣፍቀርትን ጸወታ ከኣሎ እግሪ "ንተቃዓቕንቱ ኣኽብሮ ከም ዝሃነፍሩ ብምግር ጸወታ ናብ ረብሓ ጋንታኡ ክቕይር ዝኸእል፣ ፍርሒ. ዝህልዎ ዘይፈልጥ ተባሃን ሓያልን ኣጥቃዒ" ተባሂሉ'ዩ ዝግለጽ።

ወለዲ ሃርድ - ካብ ሓድሕዶም ዘይሰናሑ ዝነም ተጻወትቲ ከኣሎ እግሪ'ዮም ነይርዎም። ኣቦኡ ቴሪ ምስ ኣብል ካልኣይ ዲቪዝዮን በልጃም ዝሃነት ጋንታ ላ ሊቨር ተሰሊፉ ሓያል ተኸሊካሊይ ፍርቂ ሜዳ ከይት ነጸወት ከኣ፣ ኣደኡ ካሪን ድማ ክሳዕ ንሃርድ ነፍሰ ጾር እትኸውን ኣብ ናይ ቀዳማይ ዲቪዝዮን ጋንታ ደቂ ኣንስትዮ ከኣሎ እግሪ ሓያል ኣጥቃዒት ነበረት። ጸወታ ምስ ኣቋረጹ'ውን ክልቲኣም ኣሰልጠንቲ'ዮም ከይናም ኣብ ስፖርት ቀጺሎም።

ሃርድ፣ "ሪዛ ናይ ኣቦኡ ሓዘ' ነም ዝበሃል ኣሰር ወለዱ ብምሓዝ ካብ ብኡኡ ምስ ኣብ ሃዙ ዝጋበ ክሳዩት ምጽዋት ጀመረ። ኣብ 2005 ድማ ናብ ፊረንሳ ብምኻድ ምስ ቀዳማይ ዲቪዝዮን ክሳብ ለለ ተጸንበረ። ኣብ ስፖርታዊ ኣነጋሪ'ዚ ክሳብ ዝኽልተ ዓመታት ዝኣኽል ክሳልጥን ድሕሪ ምጽናሕ ከኣ ኣብ ሕዳር 2007፣ ወዲ 16 ዓመት ምስ ኒሳ ዝጀመረ ጸወታኡ ጀመረ።

ዝና ጀሚሪ ከኣሎ ብዘበሮ ብቕዓትን ነፍሰ ጾርን ኣብ 2007 /2008 ነምኡ'ውን ኣብ 2009/ 2010 ንክልተ ተኸታተልቲ ዓመታት ናይ መጀመርታ ዘዐሪረንሃዊ ተኸሳሪ ናይ'ቲ ብሃገራዊ ሜዝር ሞያውያን ተጻወትቲ ከኣሎ እግሪ ፊረንሳ (UNFP) ዓመታዊ ንዘንኡሰ ብስጽ ተጻዋታይ ንዘወሃብ ሽልማት ክሳብ ክኣሊ፣ ንልልዩ ግዜኡ ከኣ ንሽም ኣሊ ሸር ጃሩድ ዝኣመሳሱ ብስጽ ተጻወትቲ ቦስጽ "ናይ'ቲ ዓመት ብስጽ ተጻዋታይ" ተባሂሉ ሪዚን ክብሪ ጨበጡ።

ሃርድ ዕድመን ተመኳሪን እናወሰኸ ብዘኸደ መጠን ምልክት ከኣሎኡ'ውን ብኡ መጠን ነዋቢ'ምባር ክኽእ. ኣይተራእየሉ'ዩ። ኣብ ወቕታዊ ውድድራት ናይ 2011 – 2012'ውን ክሳብ 'ለለ' ናይ ፊረንሳ ሊግ ንብልል ከይና ደርብ ዓወት ክትብናሕ ከሎ፣ ሃርድ ድማ ናይ'ቲ ዓመት ዝበለጸን ዝንኡሰን ተጻዋታይ ሊግ UNFP ክሰዐዳምን ክሸለመን ቦቐቡ። ድሕሪ ሽሞንተ ዓመታት ጌረንሃዊት ክሳብ ለለ ተሰናቢቱ ኣብ ሰኔ 2012 ናብ'ዛ ሕጂ ዘሎዋ ኣንግሊዝት ክሳብ ቸልሲ ግዝኡ።

ኤዲን ሃርድ ልክዕ ከም ንለለ ዘሸነርዎ ዝበረ ንቸልሲ'ውን ነዚ ዝበሃ ኣይተረፈጉ። ኣብ ፋልማይ እግሩ ቸልሲ. ንዝወሃሎ ዋናይትድ፣ ናርዊች ሲቲ፣ ሊድስ ዋናይትድን ኣስቶን ቪላን በበዝራ ኣብ ዝደሃሽክለን ነፍሲ. ወከፍ ግጥም ወዛ ዘስ ሽቶታት ኣመዝገቡ'ዮ። ብፍላይ'ታ ኣብ ጥሪ 2013 ቸልሲ. ንኣቶክ ሲቲ ኣርባዕተ ብባዶ ኣብ ዘሸፈትሉ ጸወታ፣ ብቖሽለይቲ እግሩ ካብ 25 ሜትሮ ርሕቀት ቀሲዑ ኣብ ሰኪዓት ዘፈሩ ሽቶ ነምኡ'ውን ንኣወሃምፕተን ካብ ከርናዕ ብመሳጠ. ቅሳዕ ዘመዝገበ ሽቶ፣ ካብ'ተን ዝጥቀሳ ሽቶታቱ'ዮ።

ፍራንክ ሳማርድ፣ "ሃርድ ከሉ ዘሜልእ'ዩ፣ ገና ከኣ ወዲ 22 ዓመት ጎበዝ'ዩ። ብቕዲ ኣጸወታኡን ዝወንኖ ልዑል ምልክት ከኣሎን ንመጋጥምቱ ከሃዩ ዝኽእል ተጻዋታይ'ዩ" ክብል ኣብ ሃርድ ዘሎዎ ኣድናቖት ይገልጽ።

ዘዴኒን ዘዳን ብወከ፣ "ኤዲን ሃርድ ናይ ቴክኒክ ተወላ ዘሎዎን ቦርታዊ ፍጥነት ዝዓይለሎ'ዩ። ኣብ ዝመጻእ ግዜ ግ.ኒ. ኮኮብ ነም ዝኸውን ደማ ርኢኖ'ዩ።" ብምባል ኣብ 2010 ተነበዩሉ ነበሩ።

ኣብ'ዚ. እዋን'ዚ. ናታ'ቶ ንዘዓዘሎ ጓል ዓዱ ተመርዕዩ ያሊ'ን ልዮ'ን ኣሎዎ'ዩ ቁልዑ ብምወላድ ናይ ገዲ ርኢሉ ናብራ መነሪቱ ዝርከብ ኤዲን ሃርድ፣ ንወለዱ ቦኻሪ'ዩ። ሰለስቲኦም ኣሕዋቱ ኸኣ ልክዕ ነምኡ ነም ወለዶም ኒቲ ኣብ 2012 ኣብ ቸልሲ. ዝዘጽንሮ ቶርጋን ወሲኑ'ክ ብምኪኣም ጓዱት ተጻወትቲ ከኣሎ እግሪ እያ'ዮ።